

Załącznik nr 2

MUZYCZNY SAVOIR VIVRE

Przed występem, kiedy jesteś jeszcze w garderobie lub innym pomieszczeniu, na kilka minut przed wejściem na salę koncertową, postaraj się skoncentrować. Nie rozmawiaj, nie śmiej się, nie wpadaj w popłoch, nie mów „nie zagram, nie pamiętam”. Myśl o swojej grze pozytywnie. Zobaczysz, na pewno zagrasz wspaniale!

1. Wejdź na estradę spokojnym krokiem, stań we właściwym miejscu i wyraźnie, z uśmiechem, ukłoń się publiczności.
2. Wchodzisz na estradę pierwszy i wychodzisz też pierwszy. Za tobą idzie pianista. W szkole uczniowie wolą wchodzić za akompaniatorem. Wynika to z szacunku do nauczyciela. Jeśli jednak proponuje on, abyś ty wszedł pierwszy, zrób to.
3. Po wykonaniu utworu – najlepiej gdy brzmia jeszcze brawa, wyraźnie ukłoń się pianiście, dziękując za wspólną grę. Słowem lub gestem możesz to wyrazić po wyjściu z sali koncertowej.
4. Jeśli wchodzisz na estradę z nutami w ręku, dopiero po ukłonie połóż je na pulpicie.
5. Jeśli grasz na fortepianie, usiądź wygodnie na taborecie, sprawdź czy jego wysokość jest dostosowana do twojego wzrostu. Możesz ją wyregulować za pomocą odpowiednich gałek znajdujących się po obydwu bokach taboretu. Gdybyś jednak nie mógł sobie z tym poradzić, wystarczy że odwrócisz się w stronę drzwi – natychmiast zjawi się ktoś z obsługi koncertu i przyjdzie ci z pomocą.
6. Jeśli zauważysz, że ktoś z publiczności spóźnił się i szuka wolnego miejsca, zczekaj chwilę, aż usiądzie i na sali będzie zupełna cisza. Chcesz mieć przecież dobre warunki do gry.
7. Nastrój instrument bez pośpiechu, a potem lekkim skłonem głowy daj znak pianiście, że jesteś gotowy do rozpoczęcia gry.
8. Podczas wykonywania utworu z pamięci (nie dotyczy pianistów) zatrzymaj wzrok na jakimś punkcie w sali. Może to być okno, żyrandol lub inny przedmiot. Pomaga to skoncentrować się.
9. Jeśli pomyliłeś się w trakcie gry, nie wpadaj w panikę. Staraj się grać dalej, tak jakby nic się nie stało. Nie przerywaj gry, nie złość się. Graj dalej tak pięknie jak umiesz – a umiesz przecież bardzo dobrze!
10. Pamiętaj! Utwór rozpoczyna się z chwilą, gdy zabrmi pierwszy dźwięk. Jeśli jest to wstęp fortepianu, stój spokojnie i słuchaj. Bądź skupiony,, nie rozglądaj się po sali, nie poprawiaj stroju, nie wycieraj rąk o ubranie. Do tego używaj białej chusteczki z materiału.
11. Jeśli ty skończyłeś grać, a pianista gra nadal, to znaczy, że utwór jeszcze się nie skończył. Stój spokojnie i słuchaj. Ukłoń się po wybrzmieniu ostatniego dźwięku. Kłaniając się uśmiechnij, popatrz na publiczność. Nagradza cię ona brawami i jest szczerą. Ci, którym twój występ nie spodobał się, nie będą klaskali, lub zrobią to tylko przez chwilę. Twój ukłon i uśmiech są podziękowaniem za to, że publiczność cię wysłuchała i doceniła. Z estrady zejdziesz spokojnym krokiem.
12. Jeśli grałeś z nut, dopiero po ukłonie i oklaskach możesz zabrać je z pulpitu. Najlepiej w ogóle się nimi nie interesuj. Zabierze je wraz z pulpitem obsługa koncertu i odda ci na zapleczu.

13. Po wykonaniu utworu i zejściu z estrady, nawet jeśli nie jesteś zadowolony ze swojego występu, nie mów o tym. Wszyscy słyszeli jak przed chwilą grałeś i jeszcze to pamiętają. Nie musisz im podpowiadać. Twój występ na pewno był udany. Gratulacje przyjmuj z uśmiechem, nie przerywaj, posłuchaj co słuchacze mają ci do powiedzenia. Być może usłyszysz mądre i życzliwe rady. Podziękuj, a jeśli chcesz coś powiedzieć, powiedz np., że lubisz ten utwór i będziesz nad nim jeszcze pracować. W żadnym wypadku na nic nie narzekaj – że struny nie takie, pedał w fortepianie brzęczał, klapka w instrumencie się zacięła – to wszystko może być prawdą, ale słuchacza to nie interesuje.
14. Po zakończeniu audycji (również egzaminu, przesłuchania czy koncertu), nie wychodź do domu bez pożegnania ze swoim nauczycielem. Być może zechce on na gorąco omówić twój występ. Co masz usłyszeć dobrego i złego to i tak usłyszysz, ale po występie z pewnością będzie to wiele miłych słów.
15. Strój na występie to sprawa bardzo ważna. W szkole obowiązuje strój tzw. szkolny, czyli biała koszula lub bluzka i ciemne spodnie lub spódnica. Najmodniejszy strój dżinsowy lub inny w jaskrawym kolorze, na estradę nie będzie pasował. Obuwie nie może być typu sportowego (adidasy, trampki). Elegancko wyglądają uczniowie w ciemnych półbutach i obowiązkowo ciemnych skarpetkach, a uczennice w lekkich pantofelkach typu czótenka, oczywiście w ciemnym kolorze. Powinny być starannie wyczyszczone. Uczesz się tak, by twoja fryzura była odświętna a włosy nie zasłaniały twarzy (dotyczy to zwłaszcza uczennic). Biżuteria nie jest wskazana. Bądź dyskretnie elegancki.
16. Nie zapomnij zabrać białej chusteczki z materiału.
17. Na popisie publiczność zobaczy również twój instrument. O stan fortepianu zadba stroiciel i obsługa sali koncertowej. Za wygląd własnego instrumentu odpowiadasz ty sam. O tym, jak utrzymywać go w czystości i jak konserwować, wiesz od swego nauczyciela. W dniu występu twój instrument powinien szczególnie „błyszcząć”.

Solista z orkiestrą

1. Na estradę w tym wypadku wchodzi pierwszy, za tobą dyrygent. Ukłoń się publiczności, a następnie koncertmistrzowi. Jeśli ten wyciągnie dłoń aby przywitać się z tobą, uścisk ręki należy odwzajemnić. Pamiętaj o tym dlatego, że w naszym kraju panuje zwyczaj, że niepełnoletni nie wyciągają pierwszych ręki do osób dorosłych. Tak więc musisz szybko ocenić sytuację by zareagować właściwie.
2. Następnie oboista poda ci a albo zrobi to koncertmistrz, biorąc ciebie w ten sposób niejako pod opiekę. Będziesz mógł wówczas skorygować strój swojego instrumentu do jego skrzypiec. Kiedy będziesz gotowy, lekkim skinieniem głowy daj znak dyrygentowi, że możecie rozpocząć występ.
3. Podczas wstępu orkiestry stój spokojnie. Jeśli spocą ci się ręce, masz prawo dyskretnie wytrzeć je chusteczką. Słuchaj gry orkiestry z uwagą. Bądź w kontakcie z dyrygentem, bo to on da ci znak, kiedy rozpocząć grę,
4. Jeśli wykonujesz utwór kilkuczęściowy, a po którejś z części zechcesz ponownie nastroić instrument, zrób to, prosząc ruchem głowy oboistę lub pierwszego skrzypka o dźwięk a1.
5. Po zakończeniu utworu ukłoń się najpierw publiczności potem dyrygentowi i orkiestrze.
6. Jeśli obsługa wręczy ci kwiaty, po ich otrzymaniu również ukłoń się z uśmiechem. Bywa i

tak, że ktoś z publiczności zechce podarować ci kwiaty osobiście i wchodzi na estradę lub podaje je sprzed pierwszego rzędu. Oczywiście zaczekaj, aż zbliży się do ciebie. Podziękuj mu serdecznie.

7. Opuścisz estradę razem z dyrygentem. On zawsze poczeka na ciebie, aż przestaniesz się kłaniać i odbierzesz kwiaty.
8. Na zapleczu raz jeszcze słownie możesz podziękować dyrygentowi za występ i opiekę.

Słuchając audycji lub koncertu

1. Jeśli wybrałeś się do szkoły na audycję lub koncert jako słuchacz, podkreśl ten fakt staranniejszym strojem. Publiczność zawsze powinna wyglądać odświętnie, gdyż wyraża w ten sposób szacunek dla występujących artystów.
2. Wierchnie okrycie zostaw w szatni.
3. Na salę koncertową wejdź przynajmniej 5 minut przed rozpoczęciem audycji i zajmij miejsce.
4. Z chwilą rozpoczęcia koncertu na sali powinna panować cisza. Podczas występów pod żadnym pozorem nie wolno rozmawiać. Skoncentruj się wyłącznie na słuchaniu i nie pozwól, aby ktoś przeszkadzał ci w tym cudownym obcowaniu z żywą muzyką. To jest czas, który sobie podarowałeś. Masz prawo wysłuchać audycji w dobrych warunkach. Chcesz ocenić wykonawców, porównać ich interpretację z własną poznać utwory których być może jeszcze nie słyszałeś. Niezależnie od instrumentu, na jakim ty sam grasz, od każdego muzyka możesz się czegoś nauczyć. Nie zmarnuj tej szansy.
5. Wykonawców witamy i żegnamy brawami. Jeżeli wykonawca gra utwór składający się z kilku części, bijemy brawo dopiero po ostatniej. Jeśli nie znasz utworu, nie usłyszałeś dokładnie zapowiedzi lub nie masz w ręku programu, na wszelki wypadek nie rozpoczynaj braw pierwszy. Może się okazać, że to jeszcze nie koniec utworu.
6. Podczas gry solisty, zespołu czy orkiestry, niedopuszczalną rzeczą jest wchodzenie lub wychodzenie z sali. Przeszkadza to zarówno wykonawcom jak i słuchaczom.
7. Jeśli gra występujących artystów nie podoba ci się, nie powinieneś śmiać się, wzruszać ramionami, mrugać znacząco do kolegów, kręcić z dezaprobatą głową. Świadczyć to będzie jedynie o Twoim złym wychowaniu i braku solidarności. Każdemu może zdarzyć się gorsza produkcja, chociaż i wykonawca i publiczność wierzą, że występ będzie udany.
8. Świadczyć to będzie jedynie o Twoim złym wychowaniu i braku solidarności. Każdemu może zdarzyć się gorsza produkcja, chociaż i wykonawca i publiczność wierzą, że występ będzie udany.
9. Jeśli chcesz wręczyć wykonawcy kwiaty, zrób to w momencie, kiedy on będzie się kłaniał, po zakończeniu występu. Jeśli solista zejdzie już z estrady, zaczekaj -publiczność brawami poprosi go ponownie na scenę i wówczas podasz wiązanekę. Oczywiście zawsze kwiatami do góry!
10. Uwagi na temat wykonawców wymień po audycji. To bardzo ciekawy moment, kiedy możesz podzielić się z innymi słuchaczami swoimi wrażeniami i dowiedzieć się, co oni sądzą o poszczególnych produkcjach.
11. Jeśli czyjaś gra szczególnie ci się podobała, złóż mu gratulacje osobiście. Na pewno się ucieszy. To bardzo miło być docenionym. To przecież bodziec do dalszej pracy.

Koncert w filharmonii

1. Koncert w Filharmonii to zawsze wydarzenie, więc, tak jak na audycję szkolną, załóż strój wizytowy, ale nie musi to być ten obowiązkowy szkolny!
2. Wierchnie ubranie zostaw w szatni. Czy szatnia jest płatna czy nie, o tym informuje stosowny napis. Jeśli jest płatna, powinieneś mieć pieniądze na ten cel.
3. Bileterzy, którzy sprawdzają bilety przed wejściem lub panie pełniące dyżury przed salą koncertową, sprzedają programy. Jeśli tylko możesz, kup go. Program zawiera omówienie utworów, które usłyszysz na koncercie oraz artystyczne życiorysy kompozytorów i wykonawców. To znakomita wiedza i na pewno przyda ci się w różnych sytuacjach. Będziesz mógł wykorzystać ją nawet po latach. Zbieraj więc programy! Po koncercie to właśnie w programie wykonawcy złożą ci swoje autografy na pamiątkę – nie musisz mieć do tego celu specjalnego albumu.
4. Jeśli w rzędzie, w którym masz swoje miejsce na sali siedzą już słuchacze, a ty z uśmiechem mówisz „przepraszam”, chcąc aby cię przepuścili, pamiętaj – przechodź zawsze twarzą do nich, nigdy tyłem. Tego wymagają dobre obyczaje.
5. Orkiestrę wchodzącą na estradę witamy brawami. Również w ten sposób witamy i żegnamy solistę oraz dyrygenta.
6. Podczas koncertu, tak jak na audycji w szkole -nie rozmawiaj, nie kręć się. Na salę koncertową absolutnie nie wolno wnosić napojów. Nie jedz i nie pij podczas koncertu. Zrobisz to w trakcie przerwy.
7. Przerwę podczas koncertu (około 15 min.) możesz wykorzystać także na spotkanie ze znajomymi, obejrzenie wystawy lub zapoznanie się z nagraniami wykonawców, które zwykle sprzedawane są na stoisku w foyer. Po zakończeniu koncertu z sali wychodzimy dopiero wtedy, gdy wyjdzie orkiestra. Wybieganie w pośpiechu do szatni jest niestosowne i staraj się nigdy tego nie robić. Jeśli mieszkasz daleko, pora jest późna, dobrym sposobem na szybkie opuszczenie budynku będzie kupienie biletu na koncert na miejsca położone blisko drzwi wyjściowych.
8. Pamiętaj – nigdy i nigdzie nie nauczysz się tyle, co w kontakcie z żywą muzyką. Poznasz nie tylko wspaniałą repertuar ale i solistów, dyrygentów, różne orkiestry. W połączeniu z wiedzą zdobytą w szkole, będziesz naprawdę doskonale wykształconym muzykiem.

Opracowano na podstawie:

Jarmuła M.: Muzyczny savoir – vivre. Centrum Edukacji Artystycznej, Warszawa 2002.